

КИШЛОК ХАЖЖАТИ

1990 йил 20 июнь
ЧОРШАНБА
№ 139 (4.932).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

19 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишнини давом эттирди.

Эрталабки мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси М. И. Иброҳимов очди.

«Ўзбекистон ССРда Конституцион назорат тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида Қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш комиссиясининг раиси депутат П. Қ. Ҳабибуллаев маъруза қилди. Халқ депутатлари лойиҳасини асос учун қабул қилдилар ва комиссияга айтилган мулоҳазалар ва таклифларни ҳисобга олиб, уни Олий Совет тасдиғига киритишни таклиф этдилар.

Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети таркибини муҳокама қилиш натижасида унинг раиси Ш. З. Уразаева номзодларни депутатларнинг кенгроқ доираси иштирокида яна бир марта муҳокама қилишни топширишга ва уларни Олий Совет тасдиғига тақдим этишга топширишга қарор қилинди.

Шундан кейин Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгашининг раиси Ш. Р. Мирсаидовга сўз берилди. У республика ҳукумати бошқариб туриладиган бозор иқтисодиётига ўтиш борасида қўраётган тадбирлар тўғрисида халқ депутатларига ахборот берди, саволларга жавоб қайтарди.

Хабарни ахборот учун қабул қилган депутатлар бошқариб туриладиган бозор иқтисодиётига ўтиш-

га доир концепцияни охиригача ишлаб чиқишни ва у тайёр бўлиши билан Олий Совет муҳокамасига тақдим этишни ҳукуматга топширдилар.

Соғлиқни сақлаш, хотин-қизлар ишлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш доимий комиссиясининг раиси депутат Х. М. Усмонова СССР Олий Советининг «Хотин-қизлар аҳолини яхшилаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, оналикни мустақамлаш борасидаги кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ҳақида маъруза қилди.

Кундузги мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг ўринбосари Б. И. Бугров очди.

Соғлиқни сақлаш, хотин-қизлар ишлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш доимий комиссиясининг маърузаси юзасидан бўлган мунозараларда Ўзбекистон ССР халқ депутатлари О. Ж. Маматова, Т. М. Тўлаганова, М. Холмуродова, А. А. Қаландаров, П. Ражабова, А. Б. Емельянов, З. Рўзматов, М. С. Хўжаев, Ш. М. Норбоева, С. Р. Сафарова, Б. Н. Белоусов, У. М. Аҳмаджонов, Х. М. Суннатова, П. П. Мельников сўзга чиқдилар.

Олий Совет мазкур масала юзасидан тайёрланган қарор лойиҳасини асос учун қабул қилди. Комиссияга киритилган таклифларни умумлаштириш ва уни депутатлар тасдиғига тақдим этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси М. И. Иброҳимов Ўзбекистон ССР Олий Совети ўзининг биринчи сессиясида «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР қонунини ўзгартириш ва қў-

шимчалар киритишга доир таклифлар тўғрисида қабул қилган қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот берди.

Муҳокамада депутатлардан А. Носиров, В. Р. Нисматов, А. И. Захаров, Ғ. З. Захриддинов, С. Ш. Мирзаев қатнашдилар. СССР Олий Советининг мудофаа ва давлат хавфсизлиги масалалари комитети раисининг ўринбосари, СССР халқ депутати В. Н. Очиров ушбу масала юзасидан сўзга чиқди.

Депутатлар хизмат вазифасини бажарётган ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар хотирасини ёдга олдирар ва уларнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилдилар.

Мажлисида Ўзбекистон ССР халқ назорати комитетининг раиси тўғрисидаги масала қараб чиқилди. М. М. Мирқосимов жумҳурият халқ назорати комитетининг раиси этиб сайланди.

Ҳукумат бошлиғининг тақдими мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши таркибига баъзи ўзгартишлар киритилди. Жумҳурият Давлат ҳакам комитети раисининг ўринбосарлари ва коллегиясининг аъзолари тасдиқланди. Ўзбекистон ССР Олий суди раисининг биринчи ўринбосари тасдиқланди, жумҳурият Олий судининг баъзи аъзолари сайланди.

Сессияда Ўзбекистон ССР президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Сессия ўз ишнини давом эттирмоқда.

МЎЛ ҲОСИЛДАН НИШОНА

Ульянов районидagi «Қашқадар» совхозининг Зиед Рашидов бошлиқ бригадаси деҳқонлари бу йил 82 гектар майдонда ўрта ва ингичка толали пахта етиштиришга. Ўза қатор ораларини юмшатиш, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озқилантириш агротехника муддатларида ўтказилаётганлиги туфайли ниҳоллар текиш шоналаган. Ҳозиргача пайкалларга уч марта комплекс ишлов берилди. Механизаторлар Рамаб Рашидов ва Қаном Муродовнинг ҳар бири кунига 8 гектар ўрнига 10—12 гектар майдонни қўздан чиқармоқда.

— Асосий майдонларга ипак пахтанинг «Т-16» нави уруғи экилган, — дейди бригада бошлиғи Зиед Рашидов. — Бу нав бизнинг ер шароитимизга жуда мос. Ҳар йили чўл шароитида гектардан 25—30 центнердан ҳосил қўтараймиз. Сўзлар йилдаги режаларимиз янада улкан. Ҳосилдорлик 35 центнерга етказилади. Шу мақсадда ўза парвариши ҳар томонлама кучайтирилиб, бўлғуси мўл ҳосилга пухта замин яратилмоқда.

Далада меҳнат қилаётган пахтакорларга қўлай шароит яратилган. Мавсумий бола-лар боғчаси ишлаб турибди. Шийон егинасида қўрилган тандирлар ҳар кун иш қилади. Иссик овоз ва қайноқ чой тайёрланмоқда. Мева ва сабзавот маҳсулотлари келтириляпти. Болалик оналар учун орти соғлиқ иш кўри жорий этилган. Кичиктойларга ҳам қўлай имконият бор: сут-қатиқ ва бошқа егуликлар билан таъминланапти.

Жура Жураев бошлиқ бригадани раҳбарли пайкалларда гўзалар сераж. Меҳнат аҳли бу йил 60 гектар ердан 180 тонна оқ олт-и етиштиришга сўз беришган. Ўза парвариши яна шу юксак мажбуриятга яраша ташкил этилганлиги туфайли қўвончли натижалар қўлга киритилляпти. Бугунгача ниҳоллар икки марта ишловдан чиқарилди. Айни пайтда қондириб сугориляпти. Бу юмушга тажрибали сувчилар жалб этилган. Улар оби ҳаётни эгатларга жилдириб оқизиляпти. Сувга мириққан гўзаларда гул туғунчалари пайдо бўляпти. 85 гектар ерда деҳқончилик қилаётган Норбой Гелдиев бошлиқ бригада дала-чирида ҳам жўшун меҳнат ҳукмирон. Бу ерда гўзага сув тараш билан олти нафар сувчи шугулляляпти. Улар икки гуруҳга бўлиниб ишламоқдалар. Мириқдорларнинг тинимсиз ҳаракатлари, самарали меҳнатлари ва иланишлари оқибатида ҳар кун 4—5 гектар ердан ниҳоллар оби ҳаётга қонмоқда. Юқорида номлари тилга олинган пахтакорлар 3-агросулоҳта меҳнат қилишди. Ямаога Зиедулла Мейлимуродов раҳбар. Меҳнат аҳли жорий йилда 433 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 22,5 центнердан, 976 тонна оқ олтин етиштирмоқчи. Шу ниятда гўза парвариши агротехника қондаларига мувофиқ олиб бориляпти. Ҳозиргача ниҳоллар уч марта қўвончли қилинди. Ҳар гектар ерда 300 килограмдан аммофос солинди. Пайкалларни бегона ўтлардан тозалаш, сугорини билан 120—130 нафар ишчи шугулланмоқда. Айниқса Янгибўй Халилов, Толиб Рашидов, Жаббор Нурбоев сингари сувчилар бошқаларга ўрнак бўлишляпти. Улар ҳар туп гўзани ардоқлаб, ҳосил туғунчалари қўпайишни таъминламоқдалар.

Ж. ЮСУПОВ.

РСФСР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СЪЕЗДИДА

Бугун съездда бир кунлик танлафус. Душанба куни эса депутатлар РСФСР Олий Совети РСФСР Министрлар Кенгашининг раиси этиб тайинлаган И. С. Силаевнинг маърузасини муҳокама қилдилар. Маърузада жумҳурият бўлажак ҳукумати фаолиятининг энг муҳим йўналишлари баён этиб берилди. Россия ҳукумати олдида жумҳуриятни ҳозирги танг аҳволдан олиб чиқиш учун самарали тадбирлар қўриш вазифаси турибди. Россия Федерациясининг суверенитет тўғрисидаги декларация, дейилади маърузада, ҳукумат фаолияти учун асос бўляди. Янги шароитда ишлаш учун хўжалик воситасини ишлаб чиқиш керак бўляди.

Съезд И. С. Силаевни Россия Федерацияси Министрлар Кенгашининг раиси лавозимига тасдиқлади.

Ҳокимият (РСФСРда халқ ҳокимияти воситаси) тўғрисидаги декрет лойиҳаси қизғин муҳокама қилинганидан кейин депутатлардан тўшган тавзатишларни қўриб чиқишни, уларни умумлаштиришни ва съезд муҳокамасига тақдим этишни таҳрир комиссиясига топширишга қарор қилинди.

РСФСР бош давлат ҳақами этиб, шу лавозимга жумҳурият Олий Совети тайинлаган Н. П. Зарубринни тасдиқлаш тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинди. Кўпчилик овоз билан депутатлар бу номзодни тасдиқламадилар. Жумҳурият Олий Совети яна бу масалага қайтиши ва съезд тасдиқлаши учун бош ҳақам лавозимига бир ёни бир неча номзодни тавсия этишни керак бўляди.

«Советская Россия» газетаси тўғрисида қарор қабул қилинди. Унда съезд РСФСР Олий Совети ва жумҳурият министрлар кенгашининг шундай таъинларни бўлиш ҳуқуқини тасдиқлаши айтилган.

Шундан сўнг съезд жумҳурият Олий Совети унга топширилган бир қанча шонлиқ масалаларни қўриб чиқиши учун 20 июнга қадар ўз ишнини тўхтати.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессиясида. Суратларни махсус муҳбиримиз Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган.

ҲАР ТУП АРДОҚДА

Олимжон Турсунов бир неча йилдирки, Уйчи районидagi Охунбобоев номи колхозининг пахтачилик бригадасини моҳирона бошқариб, хўжалик иқтисодиётини юксалтиришга ўзининг ҳиссасини қўшиб келмоқда. Меҳнат аҳли сўзлардан йилда 71 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33,8 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил етиштиришга азму қарор қилган. Дала ишлари яна шу юксак мажбуриятга яраша олиб бориладиган. Ҳозирга қадар экин иккинчи ишловдан чиқарилди. Бунда механизаторлар Пулчибой Топилдиев ва Раҳимжон Шерхонов алоҳида намуна кўрсатмоқдалар. Улар-

нинг ҳар бири агрегатларни юқори умум билан ишлатиб, кунига 7—8 гектар майдонни сифатли култивациялаб озилантирмоқда. Ниҳолларни чопиқ қилишда эса Бодомжон Раazzoқов, Раҳима Каримова, Холмехон Шерхонова, Зарифахон Каримова сингари колхозчилар пешқадим. Улар мусобақа асосида ишлаб, пайкалларни бегона ўт босишига йўл қўйишляпти.

Сувчи — экинни ялпачувчи, дейишди. 7 нафар сувчи оби ҳаётдан тежаб-тергаб фойдаланмоқда. Айниқса, Юнусхон Маҳмудов, Сотиболди Абдуллаев, Эргашбой Холбоев сингари мириқкорлар куллик нормани 1,5—2 ҳисса ошириб адо этишляпти. — Июнь ойида амалга ошириладиган тадбирларни белгилаб олганмиз, — дейди бригадани раҳбарли Олимжон Турсунов. — Пайкаллар 2 марта култивация қилинди, бир марта ўғитилди, оби ҳаётга қондирилди. Сугорилда асосан «шарбат» усули қўлланылди. Ҳозир шу асосда сурьатга сурьат қўшанмиз.

М. ҚОДИРОВ,
А. ЮСУФОВ.

ДЕҲҚОНЧИЛИК АХБОРОТИ

ПЕШКУ

Жорий йилда район меҳнатчилари Ватан хирмони-га 34.100 тонна юқори нав пахта тортиқ этишга аҳд қилишган. Иш ана шу юксак мажбуриятга яраша ташкил этилганлиги туфайли барча ушмакларда ниҳоллар барвақт ўсмоқда. Беллашуда Ибн Сино номи колхоз пешқадим. Бу жамоада 510 гектар ерга қайта уруғ қадалганга қарамастан, қисқа муддат ичида 716 гектар майдондаги қатгардоқ йўқитилди. Айни кунларда Шароф Сафаров, Бомурод Қўрбонов, Жонпулат Раҳматов, Жалол Қаҳҳоров бошлиқ ва бошқа бригадаларда гўза қатор ора-ларини юмшатиш ишлов берилмоқда. Бу юмушга 400 нафардан зиёд колхозчи, 30 тадан ортиқ култиватор сафарбар этилган.

Шу райондаги «Октябрь» колхозни даладариди ҳам ниҳолларни парваришлаш об-и тобида ўтказилмоқда.

С. ҚОДИРОВ.

ВОБКЕНТ

«Коммунизм» жамоа хўжалигининг коммунист Бемурод Эшмуродов бошлиқ бригадасида гўза парвариши агротехника қондалари асосида ушқоқлик билан олиб бориляпти. Механизаторлар Асад Худоберов ва Файиз Сайдуллаевнинг ҳар бири кунига 6—7 гектар пайкал-ни сифатли култивация қилмоқда. Бахтиёр Деҳқонов, Диловар Ғафуров, Фармон Ғафуров каби сувчилар гўза қатор ораларига оби-тобида сув тарамоқдалар. Ниҳолларни чопиқдан чиқаришда эса Раҳима Каримова, Мақсад Отамуродова, Зухра Сафарова сингари колхозчилар пешқадим. Улар кунлик нормани 1,5—2 ҳисса ошириб бажариб, қатгардоқ бегона ўт босишига йўл қўйишляпти.

У. САФАРОВ.

ДУСТЛИК

Мамажон Дадажонов номи совхозининг Баҳромжон Шербеков бошлиқ 2-кооперативни даладариди гўза парвариши ядал бормоқда. Бу юмуш айниқса Жўрақул Ҳаззаев, Набижон Маҳмудов, Аҳмадали Қорабоев бошлиқ бригадаларда намунали ташкил этилган. Ма-жкур жамоаларда ҳозирга қадар ниҳолларга, икки марта комплекс ишлов берилди. Шу кеча-кундузда эса эгит-

ларга маромида сув таралмоқда.

— Чўл шароитида фақат бардошли кишиларгина ишлай оладилар, — дейди кооператив бошқарувчиси Баҳромжон Шербеков. — Бизда матонатли одамлар кўп. Уларнинг ташаббуслари, ғайрат-шижоатлари туфайли ҳар йили юксак хирмон уло-моқда. Бу йил ҳам бутлур-ги ютуқларин янада мустахкамлашга, гектарлар ҳосилдорлигини оширишга аҳд этганмиз.

Х. ЙЎЛДОШЕВ.

ДЕНОВ

Гектарлар ҳосилдорлигини 37 центнерга етказамиз! — «Ҳазорбоғ» совхозининг 1-булими заршунослари ана шу шир остида дала ишларини оқилона ташкил этишмоқдалар. Бу ҳол яхши самара берапти: барча пайкалларда шоналар сони кўпайиб, гулга гул қўшил-ляпти.

Беллашувда Элмуин Абрайқуллов бошлиқ бригада азаматлари байроқдор. Меҳнат аҳли ҳозирга қадар 91 гектар майдондаги гўзани иккинчи ишловдан чиқарди. Айни пайтда ниҳоллар оби ҳаётга қондирилмоқда. Бунда Нурмамет Шерназаров, Шерқобил Эшмонов каби ўз ишнинг усталари фидо-корлик кўрсатаяптилар.

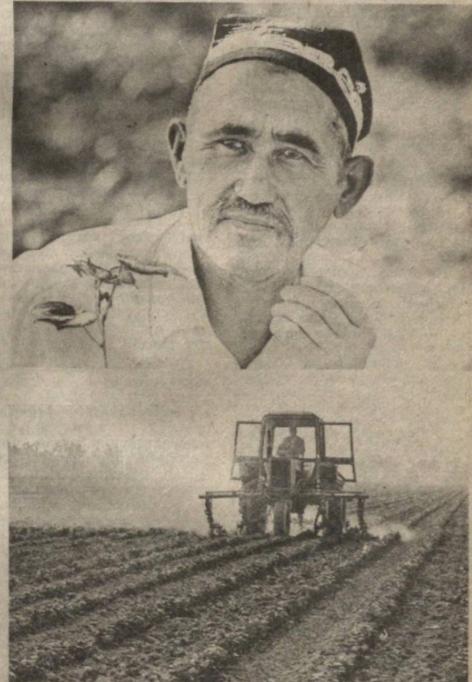
Т. ШАРИПОВ.

ПОП

Камолхон Султонов номи «Москва» совхозида қатта кичик хурмат-эҳтиром билан тилга олади. Сабоби — у бошлиқ бригада деҳқонлари ҳар йили экинмадаги топшириқларни зиёди билан удалашляди. Бу йил меҳнат аҳли гектарлар ҳосилдорлигини 32 центнерга етказишмоқчи. Шу мақсадда гўза қатор оралигига агротехника қондалари асосида ишлов берилляпти. Бунда айниқса механизатор Нажиддин Сафоев, сувчилар Эргашали Бургуров, Усмоножон Булатов ва Анқарали Булчиев, ниҳоллардан Ширмоной Юсупова ва Гулшаной Исломова ўрнат кўрсатмоқдалар.

Мажкур совхозининг Бойматали Раҳмонлиев бошлиқ бригадасида ҳам дала ишлари шу кун талаблари асосида олиб бориляпти. Натияда ниҳолларда ҳосил туғунчалари куч сайин ортмоқда.

Р. ҚЎРБОНОВ.

Абдулла Шарипов 30 йилдирки, Арнасой районидagi Ворошилов номи совхозда деҳқончилик билан шугуллянади. У бошлиқ бригада аъзолари жорий йилда 100 гектар майдондаги гўзани парваришмоқдалар. Ният кут-дуг: гектар ҳисобига 35 центнердан ҳосил етиштириш. Ҳозир икки марта ишловдан чиқарилган ниҳоллар дуркуш ўсмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Бригада саркори Абдулла Шарипов. 2. Култивациялаш пайти.

ОРБИТАДАН ДАРАКЛАР

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 19 июнь. (ТАСС). Анатолий Соловьев билан Александр Баладиннинг «Мир» комплексидеген космик вахта-си давом этилмоқда. Бугун экипажини иш программасида геофизик ва тиббий тадқиқотлар, техник ва технологик экспериментлар ўтказиш кўзда тутилган. Бортининер тушдан аввал тиббий текширувдан ўтди. Бундан мақсад «Аргумент» ультра-травуш аппаратлари ёрдамида юрак-қан томир системасининг функционел ҳолатига баҳо беришдир. Экипаж номанлари жинда шундай текширувдан ўтган эди. Ер табиий ресурсларининг тадқиқ этиш ва аэрофотушнинг ўрнатган программаси доирасида «Табият-5» фотография комплекси ва КАП-350 топография камерасидан фойдаланиб, далакатининг жонубий раионаларини туркум суратга олиш мўлжалланган. Бугунги иш тартибиди «Квант-2» қўшма таълимот модули конструкциясининг пил-бий тадқиқотлар, техник ва технологик эксперимент ўтказиш ҳам кўзда тутилган. «Галлер» қўрилмасида 120 соатта мулжалланган эритиш давом этди. Мажкур технология жараёндан мақсад — вазисизлик шароитида ярим ўтказишчи материал монокристалл руҳ оксиди етиштириш иборат. Тиббий назорат ниҳолларига кўра Анатолий Соловьев билан Александр Баладиннинг саюматлиги яхши. Учини нормал ўтмоқда.

Ўн иккинчи чақуриқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ ЕР ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН ЛОЙИХАСИ ҲАҚИДА

(Давоми. Боши иккинчи беда).

қат икарага бериш имконияти бора.

бир тўхталиб ўтишимиз учун ҳожақ бўлмас керак. Чунки, Қонун лойиҳаси ҳамма депутатларнинг қўлида бор.

га ва кооперативларга бўлиб берилишига мажбур бўлиди.

нинг гектар ер акратиб берилади. Президентимизнинг ақидида эълон қилинган Фармонига биноан яна 100 минг гектар ер берилиши лозим.

Бундан ташқари, ерни олган ташкилотлар район Советларига ҳам ер акратиб бўйича сарф этилган харажатларни қоплашлари шарт.

Янги Қонун лойиҳасида Улуг Ватан уруши қатнашчилари, Афғонистонда хизмат қилган граждандар ер учун солиқ тўлашдан озод қилиниши қўзда тутилган.

пайдо бўлган тақдирда — бунга Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳал қилади.

Яна бир муҳим фарқи шундан иборатки, Иттифоқ Қонун асосларида — «Ер муайян территорияда истиқомат қилувчи халқларнинг боғлиғидир» деб ёзилган. Бизнинг Қонун лойиҳасида эса: «Ер — Ўзбекистон республикасининг мулкидир» деб кўриб қўйилди. Бу республикамиз суверен давлат эканлигини, ўз ерларини мустақил фойдаланиш ҳуқуқига эга эканлигини кўрсатади.

Энди эса янги қонун бўйича ердан фойдаланиш учун солиқ тўлаш, яъни белгиланган миқдорда пул тўлаш керак бўлади. Солиқнинг миқдори ернинг унумдорлиги ва бошқа шартларига қараб белгиланади. Бу модданинг муҳим томонларидан бири шундаки, — у ерни талон-тороқ қилишдан сақлайди.

Шу бўлимнинг ўзида қайси ҳолатларда халқ депутатлари Советлари ерга эгаллик қилиш ҳуқуқини тўхтатиш баён этилган.

Бу бўлимнинг моддаларида қолхоз ва совхозлар ердан мустақил хўжалик юртириги ҳамда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулоти ва уни сотишдан олинган даромадларга эгаллик қилишга эга эканликлари кўрсатилган.

Қонун лойиҳасининг тўққизинчи бўлимида эса — ерларни ҳар хил қурилиш ва деҳқончиликдан бошқа мақсадларга акратилишига қўйилган чекловлар кўрсатилган.

Янги Қонун лойиҳасида ерларни муҳофаза қилиш масаласи кучайтирилган. Ер эгаллари ва ердан фойдаланувчилар зиммасига ер унумдорлигини сақлаш ва ошириш, ерни сув ва шамол таъсирида нурашдан сақлаш, ерларнинг шўрланishi ва ботқоқланishiга йўл қўймаслик шартлари оқлатилган.

Депутат ўртоқлар! Кейинги вақтларда ер билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан жуда кўп келишмовчиликлар ва шиқоятлар пайдо бўлиб қолмоқда. Битта қолхоз деҳқони билан деҳқон эрига даъвогар. Битта қишлоқ иккинчи қишлоқнинг ерлини олмақчи бўлиб жанжал чиқаради.

Агарда бундай масала республикалар орасида чиқиб қолса, бу тақдирда шу республикаларнинг Олий Советлари ўзаро келишадилар.

Бундан ташқари, Иттифоқ қонунарида ер граждандарга умрбод мерос сифатида деҳқончилик қилиш учун берилиши мумкин, деб кўрсатилган.

Бундан ташқари, лойиҳада халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ерлардан самарали фойдаланишида роли ва ҳуқуқи оширилган. Энди ер билан бўлган барча масалаларнинг аввалддек иккироқ комитетлари эмас, балки халқ депутатларининг Советлари ҳал қиладилар.

Бу ерда шунга эслатиб ўтиш лозимки, минггаб гектар ерлар қаровсиз қолган ва экинмай партов қилиб ташлаб қўйилган, деҳқонлар қишлоқларни ташлаб кўчиб кетган Россия ва мамлакатнинг бошқа ўлкаларида айрим қолхоз ва совхозлар қайта ташкил қилиниб, уларнинг ерлари деҳқонлар

Мабодо қандайдир бир ташкилот қолхоз ва совхоз ерлини қурилиш учун ола, у шу хўжаликда келтирилган барча зарарни, жумладан бу берилган фойдани ҳам тўлаши шарт.

Қўрақаллоғистон автоном республикаси депутатлари диққатига шунга айтиш мумкин, лойиҳада бу республикага хос бўлган шарт-шароитлар белгилаб берилган эмас. Бунинг сабаби шундаки, янги қонунда Қўрақаллоғистон автоном республикасининг ҳуқуқлари анча кенгайтирилган ва қўрақаллоқ биродарларимиз ўз қонуларини қабул қилиши мумкин.

Масалан, қишлоқ Советлари граждандар (фундуклар) орасида келишмовчиликларни ҳал қилади; район Советлари эса — қолхоз, совхоз ва шу районда жойлашган бошқа ташкилотлар орасидаги баҳсларни кўриб чиқади ва ҳал қилади; мабодо районлар орасида низо чиқиб қолса — област Советлари ҳал қилади. Областлар орасида ер тўғрисида келишмовчилик

Шу билан бирга биз ер тўғрисидаги Қонун тузулиши тўла охирига етказилди, унда камчилиқ йўқ, ҳамма нарса ҳисобга олинган деб айта олаймиз, албатта. Бу муҳим Қонунни муҳокама қилишда залда ўтирган сиз — халқ депутатлари фаол қатнашасизлар, деб ўйлаймиз.

Шу билан бирга биз ер тўғрисидаги Қонун тузулиши тўла охирига етказилди, унда камчилиқ йўқ, ҳамма нарса ҳисобга олинган деб айта олаймиз, албатта. Бу муҳим Қонунни муҳокама қилишда залда ўтирган сиз — халқ депутатлари фаол қатнашасизлар, деб ўйлаймиз.

Балиқчи райондаги Ленин номи қолхозда жараҳ усулда бедага боқиб ва уни кўпайтириш йўли қўйилганга бир йилдан ошди. Бу хўжаликка катта наф келтирди. Утган даврада аҳолига 300 килограмдан зиёд қимматбаҳо парҳез гўшт сотилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Ижарачи Юрий Пак ва қолхоз бошқаруви раиси Каримжон Деҳқонов. 2. Бедадан шундай каттақалларда парвартилади. 3. Инкубаторда қўйилган тухумлар. 4. АЛИМОВ олган сурачлар.

У Ч Л А В Х А

Хотира

ТАЪЗИМ

Хар тонг Молгузар тоғи чўққиларига бир зум тикилман. Назаримда унинг ортидан кўтарилажак қўбунинг заррин нурали Галлаорол ўраминда астанган саксондан энид қабристонлардаги марҳумлар руҳи каби замин ўзга ўрлайди. Мунча зил-зам билдай бўлмас бу руҳлар... Кўнча тарих не-не одамларни қонига торتماган дейсиз. Етти пуштининг айт, дейишса, дудуқланиб қоламиз. Фақат эсимни таниганимдан бунинг мулоқотида бўлган, кўз кўриб, қулоқ эшитган кишиларни бир зум ёдга келтирмаман.

бида «раис»лигига қолган Шоди Мусулмоновга сўнги бор хуруж қилганига ҳам уч йилча бўлди... Қаттиққўл милиция қолдимларидан Норой Мусулмонов ва Музаффар Исмаилов жароҳ тигига дош беролмадилар...

Шоди акада галати хислат бор эди: неч ётса ҳам эрта турар, мол-қолга қарар, бунга вақт топдимки китоб ўқир, таниш-билишларидан, ёру журалирдан, оғайнларидан биронтаси хасталик қолса, албатта кўнгли сураб чиқарди. Тарихчи бўлгани учини ёзувчи Мирқасим Осминнинг узоқ ўтмиш ҳақида ёзилган асарларини доимо ёнида олиб юрар, дарақларда «Қомуснома»дан гап очарди. Бир доғишмандин фарзандига қилган ўн беш насихатини айтиб берарди.

раҳбарлик ишларида, қаранда, қайси вазида ишламасин ўзига ва бошқаларга нисбатан талабчан эди. Ишчанлиги, ёшларга меҳрибонлиги билан ақралиб турарди. М. Худойкулов «Шавкатли меҳнат учун» ва бошқа медаллар, фахрий ёрликлар билан мукофотланган.

таноб ер, бир ҳўкиз теги. Деҳқончилик қилиб, қосаки оқари. Уруш бошлангач, ота-она тўрт фарзандини фронтга жўнатди. Фақат Шоди ака омон қайтди. Фарзандлар доғи ота-онани буюкиб қўйди...

Юз ёш билан юз кўришган Оймиқиз, Норхол исмли эналарим бўларди. Қўнлар уларга чинор умрини берган, дейишарди. Эндилди уларнинг сиймолари фақат расмларда ва хотирада қолган... Қарши Пирназ ўғли, Абдусаттор Мирзанарим ўғли, Жойноқ фирқа, Ўрол қози, Қодир Мирза, мулла Мамаиризо, мулла Элмурод, Шералиев, Парда талоб, Туроп раис, Зокир обий, Иван амаки, Мороз бобо, Ҳайитбоб бобо, Ашир Турсун, Абдуҷалил киночи, уста Умар... Улар кўз ўнгимда мангуликка бош қўйдилар. Боймирза, Нурмат, Қўшмурод, Мардон, Қарши Шоназар ўғли қабилар фарзандлари улғайиб, оғизлари энди ошга етганда ҳаётдан кўз юмдилар...

Камтар, зукко инсон Дўсёр Холбоев бир неча йиллар билан олишиб, қасалхонада жон берди... Олим ааломлардан Давронов, Қаршибой Қубаков, Байгуловнинг докторлик диссертациялари қўлёзмалигича, сиёҳи қўрмасдан қолди... Автохалотак эндигина эл таниган педагог-журналист Мурод Аҳмедовни, камсуқум Журабой Холбоевни орамиздан юлиб олди. Аҳмад Мирзаев эҳтиётсизлик қурбони бўлди...

Шоди акада галати хислат бор эди: неч ётса ҳам эрта турар, мол-қолга қарар, бунга вақт топдимки китоб ўқир, таниш-билишларидан, ёру журалирдан, оғайнларидан биронтаси хасталик қолса, албатта кўнгли сураб чиқарди. Тарихчи бўлгани учини ёзувчи Мирқасим Осминнинг узоқ ўтмиш ҳақида ёзилган асарларини доимо ёнида олиб юрар, дарақларда «Қомуснома»дан гап очарди. Бир доғишмандин фарзандига қилган ўн беш насихатини айтиб берарди.

Оқсоқол

Шоди ака бўлганда ҳат олдим. Деганга айтиш тўққиз кун қолганда душман ўрнига учган экан шўрлик. Яхшилар укамнинг қабрини тоғиб беришди. Зибрат қилдим. Бир сўқим тулпоридан олдим. Ўзим-ку, урушдан омон келдим, аммо... Қалбим йилганди. Кейин нима бўлганини билмадим. Бахтимга шеригим Муса Пардаев бор экан. Юрак ўшаида ҳам гам-ғуссани кўтаролмади...

БИР ДЎСТИМ БОР ЭДИ

Ҳаётда дўстининг дафи маросимида сўзлашдан оғир йўқ. Қалбим ларзага келиб, йилга-сиктаб айтган гапларим мана шунлар: «Биз бу ерга камтарини ходим, одил раҳбар, меҳнатсевар оила бошлиғи Мурод

У ҳейинги пайтларда юрак хасталигидан нолийдиган бўлиб қолганди. Иттифоқимиздаги саксондан энид шаҳарларда бўлдим. Биринчи бор Волгоградда ўзимни нохуш сезгандим. Шаҳардан рўйхатдан укам Тугални қилардим. Тополмадим... СССР Мудофаа министрлиги архивига мурожаат қилдим. Сержант Тугал Мусулмонов Берлин яқинидаги биродарлик қабристонига дафи

Укамнинг қабридаги биродарлик қабристонига дафи қилинганда, қайси вазида ишламасин ўзига ва бошқаларга нисбатан талабчан эди. Ишчанлиги, ёшларга меҳрибонлиги билан ақралиб турарди. М. Худойкулов «Шавкатли меҳнат учун» ва бошқа медаллар, фахрий ёрликлар билан мукофотланган.

Шоди ака бўлганда ҳат олдим. Деганга айтиш тўққиз кун қолганда душман ўрнига учган экан шўрлик. Яхшилар укамнинг қабрини тоғиб беришди. Зибрат қилдим. Бир сўқим тулпоридан олдим. Ўзим-ку, урушдан омон келдим, аммо... Қалбим йилганди. Кейин нима бўлганини билмадим. Бахтимга шеригим Муса Пардаев бор экан. Юрак ўшаида ҳам гам-ғуссани кўтаролмади...

Шоди ака бўлганда ҳат олдим. Деганга айтиш тўққиз кун қолганда душман ўрнига учган экан шўрлик. Яхшилар укамнинг қабрини тоғиб беришди. Зибрат қилдим. Бир сўқим тулпоридан олдим. Ўзим-ку, урушдан омон келдим, аммо... Қалбим йилганди. Кейин нима бўлганини билмадим. Бахтимга шеригим Муса Пардаев бор экан. Юрак ўшаида ҳам гам-ғуссани кўтаролмади...

ОШКОРАЛИК КЎЗГУСИДА

Қўнғир отнинг соғинчи...

Сабасиз оқибат бўлмайди. Диалектиканинг бу қонуни хусусида Орол денгизидан юз чақирим масофада жойлашган Қўнғирот совхозининг «Шунамай» агрохўжалиқсидида 19-мактабда бўлганда кўп ўйланган. 319 та ўқувчи таълим олаётган қишлоқ мактаби, алмисондан қолган дарслик ва ўқув қуроллари, лойсувоқларни нураган деворлар. Тор ва қоронғу синф хоналарида сабоқ олаётган беғубор авлод — юқоридида қонуниятда тилга олинган «оқибат» маҳсулига ўхшайди. Уларнинг илоаткор ва камтар устозлари, кечанига улкан дорилфунунларда таҳсил кўрган садоқатли муаллимлари иродасига, сабр-тоқатига қулқў қилинган келди.

Янрида матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг жумҳурият аҳолисига мурожаатини ўқиб шодландим эдим. Энда «Бизнинг келажакимиз, Ўзбекистоннинг эртанги кўни мактабда. Мактабни бахтли қилсак — эртанги кўннимиз ҳам бахтли, саодатли бўлади», — дейилган. Бизнинг мактабни эса аини пайта «бахтли мактаблар» қаторига қўшиб бўлмайди. Демак, ўқувчиларнинг эртанги кўнини бахтли, саодатли дейишга ҳақимиз йўқ...

Уларнинг келажиги нима бўлади? Охириги уйласам, даҳшатга тушаман. Бизни лавнатласалар, суккут сақлашдан ўзга чора йўқ. Чунки улар энди ўз келажаклари билан ҳеч қачон мактабга олабдилар. Ҳа оила тилини унуттидан ҳам оғирроқ фожиа борми? Суккут сақлаш осон, бизнинг ўқувчилар эса ана шундай фожиага юз тутганлар. Бу кўрилик уларни бир умр таъбиқ қилади. Эйтиб бериш: бу йил биринчи синфда келган 14 ўқувчининг 7 таси туркман. Машгулотлар эса қўрақаллоқ тилида олиб борилади. Ўзбек, қозоқ болалари ҳам ўз она тилларида ўқиш имкониятига эга эмаслар.

Биз унга буюк ёзувчи Максим Горькийнинг ушбу оташин сўзлари билан хитоб қилишимиз мумкинми? Ишчанлиги, ёшларга меҳрибонлиги билан ақралиб турарди. М. Худойкулов «Шавкатли меҳнат учун» ва бошқа медаллар, фахрий ёрликлар билан мукофотланган.

зетасининг мухбири Ҳайитбоб Камолов. — Уларнинг аксарияти аёллар. Фаррошликка ҳам киролмай юрганлари қанча. Район раҳбарларининг вазиятни ўнглаймиш, деб кетма-кет берган ваъдаларига одамлар ишонмай қўйишди. «Қўнғирот совхозига қилинган тўрт кунлик сафар мубоайнида биз бунга амин бўлдик. Шуманай участкасида 150 оила истиқомат қилар экан. Бўлимнинг ўйдим-қўқур йўллари билан буюлимиз-у мелдунит, легона аралаш моллар дўнони унинг бор-йўқ бойлиги эканлигига иқдор бўлдик.

Бундан йилгирма йил аввал Орол ҳақида қўнғирот гапирилмасди. У оролбўйи-диқларнинг абадий тиринчилик манбаи эканига ҳеч ким шубҳа қилмас, ерлик аҳолида келажакка бунчалар хавотирланган ҳисса ҳали уйғонмаган эди. Бироқ энди шўрланган икитимий-маданий шарт-шароитлари ўшан ҳеч яхши бўлмаганлиги ҳақ кимга сир эмас. Бас, шундай экан ҳамма камчиликларни Орол сабабли шун

дайд бўлди, дейиш инсофсизлик эмасмикан? Аввалига биринча мактаб хусусида ёши билан келажакнинг ҳолати қўриб, бу фикримиздан қайтдим. Савдо шохобчаларига назар ташлаган киши аҳоли эҳтиёжи қай тарада қондирилагандиқининг гувоҳи бўлади. Хувиллаган ёлғизгина бозорнинг бўм-бўш расталари ёнидан ўтаркансиз, улкан майдонда 10—15 чорли харидору соғувчига қўнғирот тушади. Газли сув ва музқаймоқ сотаётган темир (I) дўноқлар ари уласини эслатади.

бўлса, ўн беш ёрут, дейишди. Ҳўш, қўнғиротликлар кутган ёрут қунар тонги қачон отарини? Бу саволимизга Х. Давлатйорова қайтарган жавоб анчагини жиддий бўлди: «Кеч бўлди дегунча Қўнғиротда маҳаллий «янги» одамлар қўнғиротнинг бошланди. Электр тоқини тежаш мақсадида кеч соат 23—24 атрофида қишлоқлар ўчириб қўйилди. Еш болаликлар, беморларга бундай иттиқод салбий таъсир этмоқда. Орол қилинган қўбунли тоғимизни ҳам қоронғуда қарши оладиганга ўхшаймиз... Қўнғиротда оқимон чўкиб соялар қуюқлашмоқда эди. Гоҳ қоронғи тушмасдан шошилганга етиб олишга шашаётганларга, гоҳ район партия комитетининг қосона биноси ва Ленин майдонини чаргон этиб турган неон чироқларига боқиб ўйга толман. Нахотки 1990 йилнинг Қўнғирот оти қўнғиротликлардан юз ўтирган бўлса...

М. АБДУРАХМОНОВ, «Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

